

Linnéuniversitetet

LÄRARPROGRAMMET

Förskollärares syn på lekens betydelse för barns lärande och utveckling

Jenny Petersson och Johanna Allevang Svensson

Examensarbete 15 hp

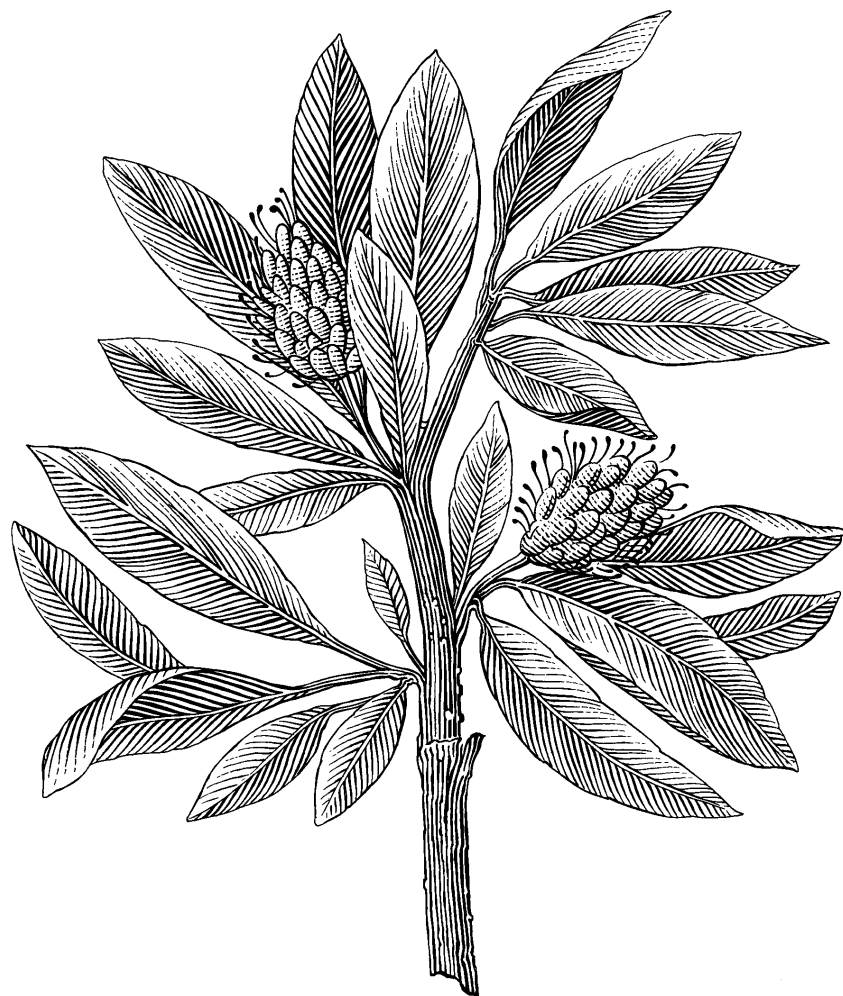
Grundnivå

Höstterminen 2012

Handledare: Eva Egrenius-Cegrell

Examinator: Patrick Bergman

**Institutionen för pedagogik,
psykologi och idrottsvetenskap**

Linnéuniversitetet

Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap

Arbetets art: Examensarbete, 15 hp

Läraprogrammet

Titel: Förskollärares syn på lekens betydelse för barns lärande och utveckling

Författare: Jenny Petersson och Johanna Allevang Svensson

Handledare: Eva Egrenius-Cegrell

ABSTRAKT

Lekens betydelse för barns lärande och utveckling

En kvalitativ studie kring förskollärares syn på lekens betydelse för barns lärande och utveckling, samt förskollärares delaktighet i barns lek i förskolan.

The importance of play for children's learning and development

A qualitative study of teachers' views on the importance of play for children's learning and development, and teacher's involvement in the children's play in preschool.

Antal sidor: 26

Lek är ett ord som enligt forskare är svårt att definiera. Den går dock att förklara som ett ursprungligt och omedelbart fenomen i alla människors liv som är tydligast under barnåren. Leken kan tolkas som en inre drift hos barn som startar av sig självt utan att barnet behöver anstränga sig. Det är dock viktigt med vuxnas närvaro och stöd för att leken skall kunna utvecklas hos barnen på ett framgångsrikt sätt. Forskning visar att förskollärare anser att leken hjälper barn att utveckla sin identitet, empatiska förmåga, normer, värderingar och attityder. Genom leken utvecklas även barns sociala förmåga och samarbete med andra. Leken ger även barn livserfarenhet vilket hjälper dem att förbereda sig inför framtiden och samhället. Syftet med denna studie är att undersöka vilken syn förskollärare i förskolan har på lekens betydelse för barns lärande och utveckling, samt hur deras inställning och delaktighet kan påverka barns lek. För att besvara syftet har en kvalitativ studie utförts, där intervjuer har genomförts utifrån en semistrukturerad intervjuguide. Enligt vår undersökning anser förskollärarna att leken är det naturligaste sättet för barn att utvecklas på när det gäller motoriskt, emotionellt, socialt samt för att utveckla sin personliga identitet. Förskollärare anser att de indirekt alltid är delaktiga i barns lek på något sätt, det här sker genom att de organiserar verksamheten, dess inredning och tillför de material som finns tillgängliga för barnen på förskolan.

Nyckelord: förskola, delaktighet, fri lek, styrd lek

INNEHÅLL

1	INTRODUKTION	1
2	BAKGRUND	2
2.1	Vad är lek?	2
2.2	Förklaring av begreppen lärande och utveckling	4
2.3	Lekens betydelse för barns lärande och utveckling	4
2.4	Den styrda och fria leken	6
2.5	Pedagogers inställning till barns lek	7
2.6	Pedagogens roll i barns lek	8
3	SYFTE	11
4	METOD	12
4.1	Val av metod	12
4.2	Urval	12
4.3	Genomförande	13
4.4	Bearbetningsmetod	13
4.5	Forskningsetik	14
5	RESULTAT	15
5.1	Vilken syn har förskollärare i förskolan på lekens betydelse för barns lärande och utveckling?	15
5.1.1	Förskollärares grundsyn på lekens betydelse	15
5.1.2	Förskollärares syn på fri lek	15
5.1.3	Förskollärares syn på styrd lek	16
5.2	Hur kan förskollärare i förskola påverka barns lek?	17
5.2.1	Förskollärarnas syn på deltagande i leken	17
5.2.2	Kommunikation och observation i och om leken	17
6	DISKUSSION	19
6.1	Vilken syn har förskollärare i förskolan på lekens betydelse för barns lärande och utveckling	19
6.1.1	Begreppet lek	19
6.1.2	Lekens betydelse	20

6.1.3	Styrd och fri lek	20
6.2	Hur kan förskollärare i förskola påverka barns lek?	22
6.2.1	Förskollärarens inflytande och påverkan i barns lek	22
6.3	Metoddiskussion	23
6.4	Avslutande reflektion	24
7	REFERENSLISTA	25
	BILAGA1	
	BILAGA2	

1 INTRODUCTION

”Leken är viktig för barns utveckling och lärande. Ett medvetet bruk av leken för att främja varje barns utveckling och lärande ska prägla verksamheten i förskolan. I lekens och det lustfyllda lärandets olika former stimuleras fantasi, inlevelse, kommunikation och förmåga till symboliskt tänkande samt förmåga att samarbeta och lösa problem. Barnet kan i den skapande och gestaltande leken få möjligheter att uttrycka och bearbeta upplevelser, känslor och erfarenheter.”
(Skolverket 2010 s. 6)

Under vår VFU-period ute i den pedagogiska verksamheten upplevde vi att begreppet lek diskuterades och hanterades på olika sätt, samt hade olika betydelse för förskollärare. Vi såg att de arbetade med leken på olika vis och använde den för olika ändamål. Utifrån det har vi valt att fördjupa oss i lekens betydelse för barns lärande och utveckling då vi anser att den är en väldigt central och betydelsefull del i den pedagogiska verksamheten i förskolan. Det är viktigt att synliggöra pedagogers syn på leken i förskolan, då de direkt och indirekt påverkar barns lärande och utveckling. Arbetet kan vara en bra information, inspiration och kunskapskälla till blivande och verksamma förskollärare.

2 BAKGRUND

2.1 Vad är lek?

Begreppsförklaringen för lek kan enligt Jagtøien, Hansen och Annerstedt (2002) vara svår att definiera. Det vi dock vet är att lek är ett ursprungligt och omedelbart fenomen i alla människors liv som främst är tydligt under barnåren. Författarna förklarar lek som ett agerande som startar av sig självt utan att barnet behöver anstränga sig eller ens tänka på att det ska leka. Leken kommer till barnet på ett naturligt sätt och helt plötsligt är barnet mitt i den. Enligt Tullgren (2004) tolkas leken som en inre drift hos barnet, en drift som bör understödjas av vuxna runtomkring. Författaren menar vidare att leken skapas ur barns självverksamhet och är av stor vikt för dess utveckling. Sandberg (2008) menar att leken även kan betecknas som barnens domän, vilket beskrivs som ett område där barnet själv har eget inflytande och möjlighet till att påverka det som sker. Leken som fenomen är global och ofta utövas samma former av lekar världen över trots att föremålen för leksakerna skiljer sig en del beroende på vad som finns att tillgå. Lekens utformning påverkas av olika faktorer såsom kultur, traditioner och sociala sammanhang som råder i de samhällen som barnen växer upp i.

För att lättare förstå leken som fenomen lyfter Jagtøien, Hansen och Annerstedt (2002) fram sju moment som pekar på de typiska karaktäristiska drag som kännetecknar den. Barn utövar inte lek för att bli bättre på någonting eller för att lära sig någonting nytt, de har inget syfte med aktiviteten utan leken är ett mål i sig. Om barn till exempel bygger en koja så är aspekten av att få den färdig av mindre betydelse, den kanske blir klar eller inte. Leken som sker i samband med kojbyggandet kan sedan även inspirera till andra former av lekar, vilket gör att själva byggandet får sig en paus för en stund som barnen sedan kan återkomma till när de vill. Det här vittnar om att leken som fenomen är skapande, då det som ständigt återskapas kontinuerligt utvecklas och aldrig riktigt får vila i en och samma form. Leken kännetecknas även av att den ska vara frivillig. Barnet ska ha en inre lust och motivation till att vilja vara med och uppleva känslan av att leken är frivillig. Att få

uppleva nuet och glömma tid och rum är en känsla som kommer när barnet uppslukas av lekens innehåll och dynamik. Leken tar över och det blir som att det är leken som styr barnet och inte tvärtom. Leken fångslar barnet och det enda som betyder någonting är det som sker i ögonblicket, här och nu. Ett barn som är väldigt inne i sin lek har en god koncentration och går in för att fokusera sig helt och fullt på det som sker för stunden. Även om leken fångar upp hela individens uppmärksamhet så har barnet ändå hela tiden full kontroll på om det leker eller inte. I leken ges det även utrymme för plötsliga förändringar där oplanerade saker händer på grund av spontanitet och innovationer av nya idéer i ögonblicket. En tågresa kan helt plötsligt förändras till en fisketur där en jägare hoppar av och ger sig ut på jakt på fältet. Människan attraheras ofta av kontraster i olika sammanhang och det gör vi även i leken. Samtidigt som spänning i leken lockar oss att vilja delta så krävs även en viss känsla av trygghet för att vi ska våga ta steget in. Spänning och trygghet är därför lika viktiga för lekens innehåll och utövande. Slutligen inberäknas även förmågan att låtsas som om någonting, som en förutsättning för leken. Genom att låtsas så öppnas oanade möjligheter där bara fantasin sätter gränser. Det sätter en extra färg på ögonblicket och gör att deltagarna helt kan skapa sina egna lekrelaterade verkligheter (Jagtøien, Hansen & Annerstedt 2002).

Sandberg (2008) ställer sig dock tvivelaktig till att kategorisera leken och etikettera den utifrån olika begrepp som att den till exempel ska vara lustfylld, frivillig och icke målstyrd. Det här menar författaren kan ge konsekvenser för vad som sedan har rätt att benämnas som lek och att många aktiviteter riskerar att hamna utanför eftersom kategorierna inte stämmer korrekt överens med den ursprungliga definitionen. Författaren ställer sig därmed frågan vem som har rätt att definiera vad som är lek och inte. Genom kategorisering så kan den i vissa situationer bli alltför snäv och det blir då svårt att inkludera olika former av lek som inte anses innehålla dessa karaktäristiska drag (Sandberg 2008).

2.2 Förklaring av begreppen lärande och utveckling

Begreppen lärande och utveckling kan vara svåra att tydliggöra. Detta beror främst på att de betraktas olika beroende på teoretisk utgångspunkt och vilken grundsyn man bygger begreppen på (Lillemyr 2002). Doverborg, Pramling och Qvarsell (1993) menar att utveckling sker på ett spontant sätt och kommer till barnet inifrån medan inläring kommer utifrån och sker genom målmedveten ansträngning där barnet påverkas av sina erfarenheter utifrån dess omvärld. Lillemyr (2002) skriver om utveckling som en form av förändring av strukturer och funktioner som sker över tid, vilket är en följd av både biologisk mognad och miljöpåverkan. Doverberg, Pramling och Qvarsell (1993) skriver att utveckling av färdigheter sker hos barnet trots att omgivningen inte är medveten om att barnet tränar på en viss sak, till exempel språk och tanke. Till skillnad när man talar om lärande, där exempel kan vara att lära sig cykla eller gå. Lillemyr (2002) beskriver lärande som ett fenomen av förändringar i upplevelser och beteende vilka är en följd av erfarenheter. Lärande visar sig ofta i konkreta beteenden men kan även omfatta dolda lärandeprocesser som innefattar tänkande eller vara förknippade med attityder och känslor. Det anses finnas skillnad mellan lärande som innebär praktisk kunskap och lärande som leder till teoretisk kunskap.

2.3 Lekens betydelse för barns lärande och utveckling

Skolverket (2010) belyser vikten av att värdera lekens betydelse för barns lärande och utveckling i förskolan. Ett medvetet och aktivt användande av leken ska genomsyra den pedagogiska verksamheten. Genom leken och det lustfyllda lärandet stimuleras barns förmåga till inlevelse, fantasi, kommunikation, symboliskt tänkande samt förmågan att lösa problem och samarbeta. Barnen kan även genom leken få möjlighet att bearbeta känslor samt tidigare upplevelser och erfarenheter. Enligt Jagtøien, Hansen och Annerstedt (2002) är leken en mycket betydelsefull del för barns utveckling när det gäller självuppfattning, individualitet samt förståelse av omvärlden och andra människor runt omkring dem. Författarna menar även att leken

inte enbart kan förknippas med lust och glädje, den innehåller även ytterligare aspekter. Den ger upphov till att få känna avkoppling, spänning och barnet får möjlighet till att utveckla koncentration, bearbetning och reflektion kring den lek som barnet utövar för stunden.

Lekens främjande för inläring och utveckling är relativt välkänd enligt Hyvonen (2011). Men för att barns lärande och utveckling ska bli så framgångsrik som möjligt är det dock viktigt att de vuxna i barnens omgivning stöttar och uppmuntrar dem i sin lek. Forskaren menar vidare att leken har en mångfacetterad pedagogisk effekt då den stimulerar kognitiv, social, emotionell och även fysisk utveckling. Leken berikar barns kunskaper om sin egen kultur och den kan även stimulera till att göra barn mer öppna och mottagande för andra kulturer. Leken kan även mota bort bekymmer och destruktiva tankar. I samspel med andra ger den även möjlighet till ett ömsesidigt lärande där barn kan utbyta erfarenheter och kunskaper. Genom att integrera leken i undervisningen så anser Hyvonen (2011) att pedagogerna lär sig mer om barnen och deras behov. Ett barn som i vanliga fall inte är intresserad av vissa ämnen i undervisningen kan genom leken bli motiverad till att vilja lära sig. Det här kan i sin tur resultera i att pedagogen upptäcker kunskaper hos barnet som pedagogen inte trodde fanns, och kanske inte heller barnet var medveten om. Leken främjar kunskaper inom problemlösning, resonemang och begreppsbildning. Genom att som vuxen uppmuntra barn som duktiga i sina roller ökar därmed deras självkänsla och självförtroende, vilket resulterar i att de vågar ta för sig och uttrycka sig på ett naturligt sätt. En viktig aspekt som påverkar lärande och utveckling genom lek är på vilket sätt det utförs. Stillasittande lek är mindre gynnsamt för lärande och utveckling än om hela kroppen är aktiv i lekprocessen. Lekrelaterade utföranden bör därför kombinera olika fysiska rörelser med kognitiva aktiviteter som resonande, tänkande, reflektion och uppfattning. Fysisk rörelse är viktigt för barns välbefinnande och även för deras prestationer i skolan och bör därför värderas som mer betydelsefullt i lärsammanhang (Hyvonen 2011).

2.4 Den styrda och fria leken

I förskolan finns det två sorters lek, den fria leken och den styrda leken, även kallade den spontana respektive den pedagogiska leken (Welén 2003). Författaren menar att den pedagogiska leken är ett pedagogiskt förhållningssätt där pedagogen styr barns lek. Pedagogens roll blir här att hjälpa barn att utveckla sin lek genom stimulans, utmaning och uppmuntran. Vidare skriver Welén (2003) att det är ett dilemma för pedagogerna att veta om de ska vara aktiva i leken eller stå utanför. Leken har tidigare stått för frihet och då utan de vuxnas deltagande, men det har visat sig att det istället resulterade i att de vuxna inte engagerat sig i barns värld. Tullgren (2004) anser att leken är ett sätt för barn att möta och hävda sig mot vuxenvärlden och hon anser därför att leken borde vara fri från vuxna. Det har dock skett en förändring enligt Welén (2003) och man börjar nu istället se fördelarna med att vuxna engagerar sig och medverkar i barns lek tillsammans med barnen. Leken ses som en viktig del i deras lärandeprocess och att medvetet använda leken i lärandesituationer anses främja barns lärande och utveckling.

Barns spontana lek är viktig för deras sociala, intellektuella, kreativa och personliga utveckling. Den är även ett sätt för barn att uttrycka sig och lära sig om sin omgivning (Welén 2003). Oksnes (2011) skriver att de vuxna inte ska blanda sig i barns lek för mycket eftersom meningen med den fria leken är att barn genom den utvecklas till sin egen människa, naturens människa. Den fria leken utvecklar enligt Engdahl (2011) barns alla sinnen och inneboende anlag. Hon menar vidare att det är begreppet den fria leken som har bidragit till att lek i förskolan ofta skyddats från vuxna just för att de ska få leka utifrån sin egen värld och inte bli påverkade utifrån. Jensen och Harvard (2009) menar att den fria leken inte betyder lek som är fri från vuxna. De menar istället att fri lek betyder att barn själva hittar på vad de ska leka och att de vuxna inte ska styra leken, utan stödja barnen i den så att de själva får utveckla det som de har tänkt sig. Tullgren (2004) menar att barn har beskrivit det som att vuxna ibland avbryter och förstör leken. Det kan ske genom att de sätter regler som inte stämmer överens med barnens tankar om leken samt genom att de vuxna bestämmer vilka som ska delta i leken.

Leken i förskolan kan styras av pedagogen på två olika sätt, antingen av medveten styrning eller av spontan styrning (Welén 2003). Hon menar att de olika sätten att styra leken på är följande:

direkt och utifrån, genom att pedagogen ingriper på olika sätt, pedagogen kan ge förslag på hur barnen kan tänka vidare och på så sätt utveckla sin lek.

indirekt, genom att ordna för leken på något sätt, till exempel genom miljön eller med material. Pedagogen kan ta fram och introducera barnen för de material hon/han vill att barnen ska leka med. De olika lekhörnor som finns på en avdelning är också ett sätt att påverka vad barnen ska leka med.

direkt och inifrån, genom att pedagogen själv aktivt deltar i leken. Här kan pedagogen verkligen påverka vad barnen ska leka genom att själv ändra lekens struktur genom att vara medaktör (Welén 2003).

I förskolan ses leken som en viktig del av barns kultur. Barnkulturen ska ses som en kultur av barn och inte en kultur för barn. Kulturperspektivet är viktigt när leken ska integreras i den pedagogiska verksamheten. Lekar och lekinnehåll förs vidare från en generation barn till en annan. Det är de vuxnas ansvar att se till så att leken har möjlighet att växa och användas av nästa generation (Lillemyr 2002).

2.5 Pedagogers inställning till barns lek

Sandberg och Heden (2011) har genomfört en studie som visade att lärarna upplevde att genom att integrera undervisning med lek, rollspel, och dramatiseringar så förstärktes därmed barnens empati och självkänsla på ett positivt sätt. De fick genom leken möjlighet att reflektera och diskutera med varandra angående olika normer och värderingar. Det här ansåg pedagogerna gjorde att barnen lärde sig mer om sig själva i relation till andra och deras egen identitet förstärktes därmed. Pedagogerna ansåg även att det var viktigt att barnen fick använda flera sinnen i undervisningen då det främjar bearbetning av ny information. De ansåg även att det är betydelsefullt för barnen att genom leken få uppleva ett mer glädjande lärande där de får vara mer

aktiva i sitt lärande. Pedagogerna ansåg att barnen genom social integration och samarbete utvecklade sin förmåga till att skapa förståelse för andra i sin omgivning. De ansåg även att barnen genom leken utvecklade empatisk förmåga, normer, värderingar och attityder. Pedagogerna upplevde att leken stärkte solidariteten i barngruppen och att relationen mellan pedagog och barn blev bättre, vilket i sin tur resulterade i en känsla av trygghet hos barnen. Genom den sociala integration som leken i detta fall bestod av, så ansåg pedagogerna att barnen fick livserfarenhet och att det hjälper dem att förbereda sig inför framtiden och samhället (Sandberg & Heden 2011).

Enligt Woolf (2011) anser pedagoger att barn genom leken utvecklar en bättre självkänsla, samt att leken ökar deras förmåga att integrera i sociala spel. Pedagoger anser även att leken har en positiv påverkan på barns förmåga att knyta an till nya människor samt att den ökar välbefinnandet hos barnen. Pedagogerna tror att anledningen till att barns självkänsla ökar kan bero på att de genom leken får uppleva känslan av att lyckas med någonting. Då de klarar av att genomföra de utmaningar som finns i lekaktiviteterna. Under leken får barn känna sig duktiga, effektiva och att de blir lyssnade till av omgivningen. Barn blir även anförtrodda att göra val och ansvara för hur de använder sin tid och de material som finns. Pedagoger har även noterat att barns förmåga att samarbeta ökar med tiden då de under leken på ett lustfyllt sätt får lära sig att dela och turas om att använda saker. Pedagoger upplever även att deras kontakt med barnen förbättras genom leken och att de kommer varandra närmare. Det här är pedagogerna väldigt positiva till då de anser att en god kontakt mellan pedagog och barn är bland de viktigaste aspekterna för att få till ett framgångsrikt lärande (Woolf 2011).

2.6 Pedagogens roll i barns lek

I läroplanen för förskolan (Skolverket 2010) framgår det att arbetslaget ska arbeta för en god miljö för utveckling, lek och lärande och särskilt uppmärksamma och hjälpa de barn som av olika skäl behöver stöd i sin utveckling.

Alla barn kan inte leka (Jensen & Harvard 2009). Författarna menar att pedagogens roll är att lära dessa barn hur man leker, att förstå leksignalerna, att hålla lekreglerna och att lära dem lekkoder. De anser att pedagogens uppgift är att se till så att det finns tillräckligt med sammanhängande tid för barn att leka, så att de får möjlighet att utveckla leken och att de får göra det ostörda. Författarna tar även upp att en annan uppgift för pedagogen är att hjälpa barn att fullfölja sin lek, sina tankar och idéer genom att hjälpa till med att ta fram eller skapa det material och den rekvisita som behövs. Oksnes (2011) tar upp att en betydelsefull del för barn i en verksamhet är hur pedagoger agerar i lekrelaterade avseenden. Hon menar att en skicklig pedagog kan förvandla varje vardagssituation till en rolig kunskapslek och även fånga barnens intressen och forma den pedagogiska miljön på ett sätt som får barn att bli, och fortsätta vara intresserade av det som pedagogen vill. Jensen och Harvard (2009) framhåller att det är en svår balansgång och en viktig del att inte invadera i barns lek, utan att försöka fånga det som är viktigt för barnen så att de kan arbeta målinriktat med verksamheten och hjälpa till att synliggöra kreativa lärandeprocesser.

Lek som pedagogisk metod kräver att vuxna tar barns lek på allvar. Det innebär att pedagoger måste ha kunskap om barns lek och respekt för att leken är barnens värld. Det är viktigt att ställa sig frågan om pedagogen klarar av att gå in i barnens lek på barnens villkor. Pedagogens grundsyn och dennes grundläggande uppfattning om barns lek kommer att påverka hur denne går in och deltar i leken (Lillemyr 2002). Författaren skriver vidare att det är viktigt att noga förbereda och tänka efter innan ett vuxet deltagande sker i leken. Som pedagog får man aldrig glömma att när man går in i barns lek så träder man in i deras värld. Det är viktigt att komma ihåg att leken är ett mål i sig för barnen och att pedagogen kan påverka leken mer än vad som var tanken, både negativt och positivt. För att det här ska undvikas behövs en baskompetens i lek. I den ingår enligt Lillemyr (2002) till exempel att man är grundligt insatt i leken som ett helhetsperspektiv och hur den utvecklas med åldern. Johansson och Pramling Samuelsson (2006) tar upp variation som en grundläggande del i både lek och lärande. Variation kan skapas både i grupp eller av det enskilda barnet. Det kan även skapas av vuxna genom att de lyfter fram och visar hur olika

barn tänker. Pedagogerna bör lyfta fram olika nivåer av generalitet och visa olika variationer av ett och samma lärandeobjekt. Leken bidrar till att barnet utvecklar en flexibilitet i sin tankeförmåga samtidigt som variation bidrar till urskillning och simultanitet. Dessa aspekter anses vara mycket betydelsefulla innehåll för barns lärande.

Vi anser att förskollärares syn och förhållningssätt till leken har stor betydelse för hur denne förhåller sig till barn och deras lek. Det är därför viktigt som förskollärare att ha kunskap och förståelse för vad leken har för betydelse för barns lärande och utveckling. Enligt Skolverket (2010) ska verksamheten genomsyras av ett medvetet användande av leken för att främja barns utveckling och lärande. Med det här som bakgrund ställer vi oss frågan hur leken upplevs och hanteras av förskollärare ute i den pedagogiska verksamheten.

3 SYFTE

Syftet med den här studien var att undersöka vilken syn förskollärare i förskolan har på lekens betydelse för barns lärande och utveckling, samt hur deras inställning och delaktighet kan påverka barnens lek. Vårt arbete avser att svara på följande frågeställningar:

- Vilken syn har förskollärare i förskolan på lekens betydelse för barns lärande och utveckling?
- Hur kan förskollärare i förskolan påverka barns lek?

4 METOD

4.1 Val av metod

Vi har använts oss av ett kvalitativt tillvägångssätt, som enligt Johannessen och Tufte (2003) ger en mer nyanserad och detaljerad information. Även May (2001) menar att man genom ett kvalitativt tillvägångssätt betonar texten som helhet där innehållet blir en grund för att skapa en förståelse för fenomenet. I undersökningen använde vi oss av semistrukturerad intervjuform med öppna frågor. Vi anser att den här intervjuformen är fördelaktig då vi genom att använda oss av frågor med öppna svar ger respondenten god möjlighet att uppfatta det aktuella ämnet på ett fritt sätt. Lantz (2007) menar att respondenten här får tid till att reflektera över frågan och beskriva sammanhang som denne anser är väsentliga och betydelsefulla för sin uppfattning av fenomenet. May (2001) menar vidare att genom att använda sig av en seminstrukturerad intervjuform så är det specifikt det subjektiva som söks, alltså vilken innebörd och mening en individ ger det valda fenomenet. Vi har under intervjun använts oss av både anteckningar och ljudinspelningar eftersom att Lantz (2007) menar att dessa två bör kombineras då man genom att enbart använda sig av anteckningar riskerar att förlora en del av samtalet och därmed viktig information.

4.2 Urval

Vi har valt att använda oss av ett strategiskt urval då vi anser att det genererar i mer riklig information. Den här urvalsmetoden innebär enligt May (2011) att de som ingår i undersökningen har valts ut utifrån en redan känd egenskap, som i det här fallet innebär att respondenterna är förskollärare. Den här formen av urvalsmetod innebär att antalet deltagare kan vara relativt få. Den är effektiv och fyller sin funktion genom att den ger information som behövs för att få svar på de frågor som är relevanta utifrån studiens syfte. Den valda förskolan är uppbyggd av fyra olika avdelningar med blandade åldrar från 1-5 år. I samtal med rektorn beslutades gemensamt att fyra förskollärare kommer att intervjuas, en från varje avdelning. Om inte intervjuerna gav tillräckligt med information från de utvalda respondenterna, så

fick vi även godkänt av rektorn att återkomma till att intervjua fler. Åldern på respondenterna varierar mellan 25 – 45 år och deras yrkeserfarenhet inom förskola är mellan 4 – 18 år.

4.3 Genomförande

För att generera nödvändig information så kontaktades rektorn på den valda förskolan. Vi berättade om vårt syfte med studien och bad om att få godkännande angående att intervjua förskollärare på den valda förskolan. Vi skickade sedan ut ett mail till var och en av respondenterna med information om studiens syfte och upplägg. Efter att respondenterna gett sitt samtycke till intervjuerna tog vi kontakt med dem via telefon och bestämde tid och plats. Tillsammans beslutades vi att det var lämpligast att träffas på förskolan, rektorn godkännande att utföra intervjuerna under deras arbetstid. Genomförandet tog mellan 45 minuter och 1 timme.

4.4 Bearbetningsmetod

Vår insamlade data granskades utifrån en kvalitativ bearbetningsmetod. Vi inledde med att transkribera ljudinspelningarna, vilka sedan sammanfördes med de anteckningar som utförts. För att få en översiktlig blick över det insamlade intervjumaterialet så har vi använt oss av en innehållsanalys. Det här innebär enligt May (2011) att man utgår från olika steg i analysprocessen, som är problemformulering, genomgång av texten, urvalsmetoder, tolkning och slutligen analys. Under processen har vi kategoriserat materialet för att samla likartad information på samma ställe och därmed få den insamlade datamängden mer överskådlig och lätthanterlig. Genom detta tillvägagångssätt så har vi undersökt hur ofta vissa fraser eller ord förekommer i en text för att synliggöra dess egenskaper, och genom det få ut det meningsinnehåll som är relevant för analysen (May 2011). Därefter studerades materialet noggrant och sedan utfördes en datareduktion av sådant som vi inte ansåg var relevant för vår frågeställning.

4.5   Forskningsetik

Enligt Bell (2009) finns det etiska riktlinjer och regler för hur olika uppgifter ska behandlas för empiriska undersökningar. Vi upplyste därför samtliga förskollärare om att deltagandet i studien är frivillig och att deras personliga uppgifter inte kommer att användas, utan enbart deras befattning. Förskollärarna informerades även om att de när som helst under intervjun kan välja att avsluta den utan att uttala anledning. Efter att vi fått godkännande från samtliga berörda så sände vi även ut ett personligt mail som innehöll information angående studiens syfte och dess upplägg. Där informerades respondenterna även om att data som samlas in under intervjuerna endast kommer att användas i vårt forskningssyfte och att all data som inte är relevant för studien kommer att makuleras.

5 RESULTAT

Resultatkapitlet är indelat i två huvudrubriker vilka är, *vilken syn har förskollärare i förskolan på lekens betydelse för barns lärande och utveckling?* och *hur kan förskollärare i förskolan påverka barns lek?* Texten under huvudrubrikerna är sedan indelade i olika teman utifrån de data som intervjuerna gav. Vi kommer att ta upp fem stycken olika teman vilka är, *förskollärares grundsyn på lekens betydelse, förskollärares syn på fri lek, förskollärares syn på styrd lek, förskollärarnas syn på deltagande i leken och kommunikation och observation i och om leken.*

5.1 Vilken syn har förskollärare i förskolan på lekens betydelse för barns lärande och utveckling?

5.1.1 Förskollärares grundsyn på lekens betydelse

Förskollärares syn på lekens betydelse för barns lärande och utveckling i förskolan är att den har en relativt mångfacetterad betydelse. De menade att leken har många fördelar för barns lärande och utveckling och att leken är det naturligaste sättet för barn att utvecklas på när det gäller socialt, emotionellt, motoriskt samt för att utveckla sin personliga identitet. Förskollärarna menar även att de har ett förhållningssätt till leken som grundar sig i läroplanens lärandemål. Det vill säga att de medvetet arbetar med leken för att främja barns utveckling och lärande och att leken som aktivitet ska genomsyra den pedagogiska verksamheten.

5.1.2 Förskollärares syn på fri lek

Förskollärarna betonade att det finns olika typer av lek, den styrda och den fria leken. Uppfattningen är att skillnaden mellan dessa två olika sorters lek är svår att beskriva. Förskollärare berättade att det första de tänker på när de hör ordet lek är den spontana leken, det vill säga den fria leken och att den kan vara både med eller utan vuxna. Den fria leken utgår från barnens verklighet och det är deras egen fantasi som styr lekens utformning och utveckling. Förskollärarna menar att den utvecklar barns sociala samspel och deras sociala regler. De ansåg även att barnen genom den fria leken bearbetar sin verklighet och upplevda händelser. Det kan vara både positiva

och negativa upplevelser och känslor. Istället för att berätta om sina känslor och upplevelser så använder sig barnen av leken som metod för att uttrycka sig. En förskollärare gav följande exempel,

”En av flickorna i vår barngrupp hade på förmiddagen varit hos tandläkaren. När hon sedan kom tillbaka till förskolan berättade hon stolt för alla kamrater om vad tandläkaren hade gjort och vad hon efter besöket hade fått för leksak. Efter ett par timmar lekte största delen av barngruppen en lek där några var tandläkare och några var patienter och de undersökte varandras tänder.”

5.1.3 Förskollärares syn på styrd lek

Den styrda leken innebär enligt förskollärarna att förskollärarna mer aktivt går in i leken och styr dess upplägg och utformning, det kan till exempel vara genom planerad samling eller gruppaktiviteter. Förskollärarna menade att de använder leken som ett verktyg för att barnen på ett lekfullt och naturligt sätt ska bli intresserade och få möjlighet att utveckla sin förmåga inom ett visst område. Tanken med den styrda leken är att få in lärande i barnens dag och i deras lek på ett sätt så att barnen upplever det meningsfullt och roligt. De är dock väldigt noga med att aktiviteterna är frivilliga och att barnen är med på sina egna villkor. Förskollärarna ansåg att den styrda leken vid gruppaktiviteter utvecklar barns självförtroende, samarbete och dess samspel med varandra. Det blir en organiserad verksamhet där barnen sammanförs i olika grupper tillsammans med barn som de i vanliga fall inte leker med.

”Vid en gruppaktivitet skulle vi göra en rörelselek som gick ut på att barnen skulle utföra samma rörelser som jag och då var det två av barnen som inte ville vara med. De fick då sitta kvar i rummet och titta på medan vi andra utförde rörelseleken. Jag funderade då på vad det här berodde på och vad jag kunde göra annorlunda till nästa gång. Vid nästa tillfälle som vi hade rörelselek så fick barnen istället röra sig hur de ville till musiken. Aktiviteten blev spontan och lekfylld och prestationslös och alla barnen ville helt plötsligt vara med. Det gjorde mig glad! Det kändes som jag hade lyckats med mitt uppdrag som pedagog.”

5.2 Hur kan förskollärare i förskola påverka barns lek?

5.2.1 Förskollärarnas syn på deltagande i leken

Förskollärarna menade att det finns tillfällen när de både är delaktiga och inte i barns spontana lek. Intentionen är att när man som förskollärare är delaktig så ska det vara på barnens villkor. Det innebär att förskolläraren finns tillgänglig för barnen i deras lek om barnen vill. En del barn kan behöva hjälp med att komma igång med en lek. Då behöver vi förskollärare finnas närvarande och om det behövs vara delaktiga för att inspirera barnen till hur de kan komma igång med leken. Även under leken bör förskollärarna finnas till hands för att kunna hjälpa och stötta barnen i deras lek. Det här sker bland annat genom att förskolläraren ställer öppna frågor så att barnen även kan komma vidare och utveckla sin lek.

”Barn fastnar ofta i sina lekar. De leker samma sak om och om igen utan att det händer något nytt. Där har vi pedagoger en viktig roll att stiga in och indirekt ge inspiration till hur leken kan utvecklas.”

5.2.2 Kommunikation och observation i och om leken

Förskollärarna menade att oavsett vilken lek som utspelas så är den aldrig fri från vuxnas påverkan. Förskollärare är alltid indirekt delaktiga i lekens utformning genom att de organiserar verksamheten, dess inredning och tillför det material som de anser är lämpligt för barnen att använda sig av på förskolan. Genom att som förskollärare vara närvarande under tiden barnen leker finns det möjlighet till att notera hur, vad, när och med vem barnen leker. Utifrån detta kan sedan förskollärarna utveckla verksamheten och förändra dess miljö efter barnens behov och intressen. Det är även en viktig del i deras arbete då de samtidigt får möjlighet att dokumentera vilket i sin tur användas i utvecklingssamtal och som utvärdering. Förskollärarna nämnde att de kontinuerligt utför samtal och diskussioner

tillsammans med barnen angående val av olika aktiviteter som de vill utföra. Genom det ges barnen möjlighet till inflytande över verksamheten och de får på så sätt vara med att bestämma över sin dag på förskolan.

Förskollärarna betonade vikten av att noga observera *vad* som händer i leken. Det kan på håll verka som att det är en bra lek som utspelar sig då barnen verkar nöjda, men vid närmare observation kan det vara så att det inte är en jämställd lek för alla inblandade.

”Två pojkar satt vid ett staket och lekte med vatten och det såg så lustfyllt och trevligt ut på avstånd. När jag närmade mig upptäckte jag att den ena pojken bestämde över den andra och att denne endast fick gå och hämta vatten utan att egentligen vara med i leken.”

Avslutningsvis belyste förskollärarna vikten av att påminna sig om att vi som förskollärare i förskolan är där för barnens skull. De aktiviteter som planeras och utförs är avsedda för barnens bästa för att de ska få en så god start i livet som möjligt. En förskollärare bör därför återkommande ställa sig frågan, *för vems skull gör jag det här?*

”Vi måste värna om våra barn. Barnen är framtidens vuxna!”

6 DISKUSSION

6.1 Vilken syn har förskollärare i förskolan på lekens betydelse för barns lärande och utveckling

6.1.1 Begreppet lek

Enligt Jagtøien, Hansen och Annerstedt (2002) kan begreppet lek vara svårt att definiera. De menar att det finns typiska karaktäristiska drag som kännetecknar leken. En kortfattad förklaring för lekens olika innehåll är att vi leker för att leka, leken är frivillig, leken är här och nu. Den kräver koncentration, spontanitet, spänning och trygghet och låtsas som om. Det här ställer sig Sandberg (2008) dock tvivelaktig till. Då hon anser att det inte är korrekt att kategorisera leken och etikettera den utifrån ovan nämnda innehåll. Många lekar riskerar därmed att hamna utanför och inte kallas lek för att de inte stämmer överens om den uttalade definitionen. Hon menar att ingen har rätt till att definiera vad som är lek eller inte. Lek kan utövas på många olika sätt och har olika betydelse och innehåll för olika personer. Det är upp till varje individ att avgöra vad som är lek eller inte (Sandberg 2008). Ur vårt resultat kan vi utläsa att respondenternas första tanke när vi nämde begreppet lek var den spontana leken, det vill säga den fria leken och att den utgår från barns verklighet och upplevda händelser. Vi anser att Sandbergs (2008) teori är mer rimlig då alla individer har olika behov och uppfattning om vad som är stimulerande lek för var och en. Det är viktigt att som pedagog ha ett öppet sinne och en flexibel inställning till hur lekar kan gå till och ge uppmuntrande respons till alla sorters lekar, så länge den inte innebär skada för någon. Dock är vår uppfattning att låtsas om aspekten är en av de mest centrala delarna för att leken ska fungera, då vi enligt egna erfarenheter har noterat att barn skapar en egen lekvärld av sin verklighet och genom den bearbetar det som har hänt i vardagen. Jensen (2007) belyser betydelsen av att barn ska leka på låtsas och menar att det är en grund för att kunna skapa en lek och föra leken framåt. Den är framförallt betydelsefull för att barn ska kunna skapa en förståelse för sig själv och omvärlden. Anledningen till att barn använder låtsasleken är för att vardagen inte alltid är förutsägbar, därför skapar barn istället en låtsas värld av verkligheten där de kan agera och bearbeta olika händelser på ett mer objektivt sätt. Efter detta undersökande återgår barnet sedan till sin egen

vardag med en större förståelse för de händelser som sker i verkligheten. För att kunna utföra en låtsaslek måste barnet dock ha utvecklat vissa egenskaper. De behöver till exempel ha utvecklat sin imitationsförmåga, uppmärksamhet på timing, empati, dekontextualisering samt en förståelse för andra människors önskningar och deras övertygelser. Dessa egenskaper fortsätter även att utvecklas genom leken.

6.1.2 Lekens betydelse

Skolverket (2010) belyser lekens betydelse för barns lärande och utveckling. De menar att leken som aktivitet ska genomsyra den pedagogiska verksamheten då leken stimulerar barns förmåga till kommunikation, inlevelse, fantasi, symboliskt tänkande samt förmågan att lösa problem och samarbeta. De menar även att barn genom leken får möjlighet att bearbeta sina känslor samt tidigare erfarenheter och upplevelser. Respondenterna menar att leken har många fördelar för barns lärande och utveckling och att den är det naturligaste sättet för barn att utvecklas på när det gäller emotionellt, socialt, motoriskt samt för att utveckla sin egen personliga identitet. Även Hyvonen (2011) talar om lekens betydelse för barns lärande och utveckling. Forskaren menar att leken har en mångfacetterad pedagogisk effekt då den stimulerar social, kognitiv och fysisk utveckling. Den kan även hjälpa till att bearbeta bekymmer och destruktiva tankar. Han menar även att leken kan öka barns självkänsla och självförtroende och att leken kan användas för att motivera barn till att vilja lära sig något som de i vanliga fall inte är så intresserade av.

6.1.3 Styrd och fri lek

Enligt Sandberg och Hedens (2011) studie såg pedagogerna att barnen genom lek lärde sig mer om både sig själva och sin omgivning och genom detta förstärktes även deras egen identitet. Ovan nämnda förmågor som barn utvecklar genom leken kunde även våra respondenter se ute i deras verksamhet. De nämnde bland annat att leken hjälper barn att utvecklas socialt, emotionellt, motoriskt och när de gäller sin personliga identitet. Respondenterna anser även att det finns olika typer av lek, den styrda och den fria leken. Dock är skillnaden mellan dessa två relativt svår att

definiera. En förklaring vi fick är att den fria leken är barns spontana lek där deras egen fantasi styr lekens innehåll och utformning. Förskollärarna anser att de i den styrda leken är mer aktiva och går in och styr lekens upplägg. Det kan till exempel vara genom planerade gruppaktiviteter eller samlingar. Leken används som ett verktyg i förskolan för att fånga barnens intresse på ett naturligt sätt när det gäller olika aktiviteter.

Vi kan se liknelser mellan respondenternas uppfattning kring den styrda och fria leken och vad forskning säger om ämnet. Jensen och Harvard (2009) menar att i den fria leken leker barnen utifrån sin egen fantasi och hittar själva på vad de ska leka. De vuxna ska här inte vara med och styra leken utan enbart stödja barnen så att de själva får möjlighet att utveckla den utefter eget behov och intresse. Även Olausson (2012) beskriver den fria leken som en aktivitet där barnen leker av sig själva med liten eller ingen inblandning av vuxna. Den styrda leken är enligt Welén (2003) ett pedagogiskt förhållningssätt till leken där pedagogen aktivt går in och styr barnens lek. Dennes roll blir här att delvis påverka barnen i en planerad riktning genom utmaning, stimulans och uppmuntran.

Respondenterna tar upp att förskollärare har en indirekt påverkan i barns lek och att leken påverkas av hur de vuxna utformar miljön runt omkring dem. Vi anser att leken aldrig är helt fri från vuxna, då vi konstant indirekt påverkar barnen i deras lek. Det här sker genom att pedagogen både kan tillföra och ta bort material, förändra de olika rummens struktur och uppbyggnad, men även genom att observera barnens lek och sedan genom öppna frågor hjälpa dem vidare med att utveckla den. Det här kan vi koppla till Weléns (2003) syn på de olika sätt man kan styra leken. Hon menar att ett sätt att styra leken på är genom spontan styrning, vilket betyder att pedagogen går in och styr barns lek på ett indirekt sätt. Det innebär att utformningen av miljön, till exempel de olika lekhörnor som finns på avdelningen och de material som förskollärarna tillför i verksamheten påverkar barns sätt att uttrycka sig i leken och vilka lekar som kommer att lekas. Likaså Thuresson (2011) nämner att det material barnet har tillgång till och på vilket sätt materialet presenteras eller introduceras av pedagoger har betydelse för barns lärande och utveckling. Vi anser att genom att

vara lyhörda för barnens behov och intressen så är det vår uppgift att förändra miljön efter det. Det här anser vi leder till en variation i leken vilket Johansson och Pramling Samuelsson (2006) menar är en grundläggande del för barns lärande och utveckling.

6.2 Hur kan förskollärare i förskola påverka barns lek?

6.2.1 Förskollärarens inflytande och påverkan i barns lek

Jagtøien, Hansen och Annerstedt (2002) anser att leken är en aktivitet som startar av sig självt, utan att barnet behöver tänka på att den ska leka eller ens anstränga sig. Dock anser de respondenter vi intervjuade att leken istället är någonting som vi vuxna ska lära barnen. De menar att i vissa sorters lekar, till exempel rollekar, behöver barnen inspiration, hjälp och stöttning för att komma igång. Även Tullgren (2004) talar om vuxnas betydande roll i barns lek. Då hon menar att leken är en inre drift hos barn men att den behöver vuxnas stöd för att utvecklas. Utifrån det här anser vi att vi som förskollärare har en viktig uppgift att vara uppmärksamma och lyhörda för barns behov, så att vi kan hjälpa och stötta de barn som behöver hjälp med att komma igång med leken. Vi har även en uppgift att hjälpa barn till att kunna utveckla leken och att den utvecklas till en lek som stimulerar barnen i deras personliga utveckling.

I läroplanen för förskolan (Skolverket 2010) står det att arbetslaget ska arbeta för en god miljö för lek, lärande och utveckling. Utifrån intervjuerna som vi har utfört i förskolan kan vi konstatera att förskollärarna medvetet arbetar utifrån skolverkets uttalade förhållningssätt. De planerar och konstruerar miljön på förskolan utifrån barnens behov och intressen. Respondenterna belyser vikten av att påminna sig om att de är i verksamheten för barnens skull och att de aktiviteter som planeras och utförs är avsedda för barnens bästa så att de ska få en god start i livet. En förskollärare bör återkommande ställa sig frågan, *för vem skull gör jag det här?*

Lillemyr (2002) talar om leken som pedagogisk metod vilket kräver att vuxna tar barns lek på allvar och har respekt för att leken är barns egen värld. Författaren menar att det är viktigt att som pedagog ställa sig frågan om denne klarar av att gå in i barns lek på deras villkor. Därför är det viktigt att noga förebereda och tänka efter på vilket sätt pedagogen väljer att gå in i leken, samt om denne alls bör gå in i leken. Det är viktigt att vara medveten om att denne kan påverka leken mer än vad som var avsett från börjar, både på ett positivt och negativt sätt. För att undvika det krävs att pedagogen har en baskompetens i lek och är grundligt insatt i den som ett helhetsperspektiv och har kunskap om hur leken utvecklas med åldern.

6.3 Metoddiskussion

Den undersökningsmetod vi har valt att använda oss av i vår studie är en kvalitativ forskningsmetod. Enligt Lantz (2007) innebär den här formen av forskningsmetod att ett mindre antal personer deltar i undersökningen vilket enligt vissa kan anses vara mindre trovärdigt då det inte går att generalisera resultatet. Dock anser vi att det här är en lämplig undersökningsform i det här avseendet eftersom då kvalitativa metoder utgår från öppna frågor som då ger respondenten större möjlighet att svara utifrån sina egna erfarenheter och tankar kring det valda fenomenet. Vi utförde intervjuerna med hjälp av både anteckningar och ljudinspelning. När vi i efterhand lyssnar på ljudinspelningarna noterar vi att det är en del viktig information som sagts som vi inte hunnit skriva ned i våra anteckningar. Utifrån det här anser vi att det är ett väldigt fördelaktigt tillvägagångssätt, då vi genom att göra på det här sättet inte riskerar att utelämna någon viktig information för vår studie. De deltagare som intervjuades var fyra förskollärare som arbetade på olika avdelningar på en förskola. Vi är nöjda med urvalet av respondenter då vi känner att vi kunde samla in den information vi behövde för att få svar på våra frågor. En eventuell utveckling av undersökningen anser vi kan vara att använda sig av flera förskolor istället för en, och sedan jämföra deras åsikter med varandra.

6.4 Avslutande reflektion

Ute på vår VFU upplevde vi att förskollärare hade olika syn och tankar kring leken. Vi valde därför att undersöka förskollärares inställning till lekens betydelse för barns lärande och utveckling samt på vilket sätt de bör vara delaktiga i leken. Vi upptäckte dock att det fanns en skillnad mellan respondenterna och våra tidigare erfarenheter kring förskollärares syn på leken. Respondenterna hade en mer entydig syn och uppger generellt sett samma uppfattning kring lekens betydelse, medan de förskollärare från vår VFU skilde sig mer i sina tankar. Vi upplevde att en del av förskollärarna hade goda kunskaper kring lekens betydelse för barns lärande och utveckling, samtidigt som vissa inte verkade ha någon vidare uppfattning eller reflektion kring leken och dess betydelse. Vi kan vidare se att respondenternas svar tydligt stämde överens med den forskning som vi behandlat. Frågan vi ställer oss är hur pass tillförlitliga deras svar är, eller om respondenterna blev påverkade av social önskvärdhet genom att till exempel svara på våra frågor på ett sätt som de trodde att vi ville höra. Vårt resultat kan därför ha minskat i validitet då deras uttryckta tankar kanske inte motsvarar deras sanna inställning och syn. Vi kan utifrån vår studie konstatera att leken har stor betydelse för barns lärande och utveckling. Vi anser att förskollärare har stort inflytande och kan påverka leken på många olika sätt, medvetet, omedvetet, positivt och negativt. Det är därför viktigt att förskollärare har god kunskap om leken och ger den det utrymme som den behöver i den pedagogiska verksamheten. Leken är någonting som vi måste respektera och ta till vara på och att vi med hjälp av den kan utforma och planera verksamheten på ett sätt som gynnar barns lärande och utveckling på ett framgångsrikt sätt.

7 REFERENSLISTA

- Bell, J. (2009). *Introduktion till forskningsmetodik*. Studentlitteratur AB, Lund
- Engdahl, I. (2011). Lek är liv. *Förskoletidningen 2011*, 36(3), 19-25
- Doverborg, E., Pramling, I. & Qvarsell, B. (1993). *Inläring och utveckling – barnet, förskolan och skolan*. Liber utbildning AB, Stockholm
- Hyvonen, P T. (2011). Play in the School Context? The Perspectives of Finnish Teachers. *Australian Journal of Teacher Education*, Vol. 36, No. 8, PP. 65-83
- Jagtøien, G., Hansen, K. & Annerstedt, C. (2002). *Motorik, lek och lärande*. Multicare Förlag AB._
- Jensen, M. & Harvard, Å. (2009). *Leka för att lära – utveckling, kognition och kultur*. Studentlitteratur AB, Lund
- Jensen, M. (2007) *Lärande och låtsaslek – ett kognitionsvetenskapligt utvecklingsperspektiv*. Kollegium SSKKII, centrum för kognitionsvetenskap, GU, Göteborg
- Johannessen, A & Tufte, P A. (2003). *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Daleke Grafiska AB
- Johansson, E. & Pramling Samuelsson, I. (2006). *Lek och läroplan – Möten mellan barn och lärare i förskola och skola*. Göteborgs universitet
- Lantz, A. (1993). *Intervjumetodik*. Lund: Studentlitteratur
- Lillemyr, O F. (2002). *Lek – upplevelse – lärande*. Liber AB, Stockholm
- May, T. (2001). *Samhällsvetenskaplig forskning*. Studentlitteratur AB, Lund
- Oksnes, M. (2011). *Lekens flertydighet – om barns lek i en institutionaliserad barndom*. Liber AB, Stockholm

- Olausson, A. (2012). *Att göra sig gällande. Mångfald i förskolebarns kamratkulturer*. Umeå Universitet.
- Sandberg, A. & Heden, R. (2011). Play's importance in school. *International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education*, Vol. 39, No. 3, PP. 317-329
- Sandberg, A. (2008). *Miljöer för lek, lärande och samspel*. Studentlitteratur AB.
- Skolverket. (2010). *Läroplan för förskolan Lpfö 98. Reviderad 2010*. Norstedts Juridik.
- Thureson, H. (2011). Hur kommunicerar yngre barn kring symboler? *KAPET. Karlstads universitets Pedagogiska Tidskrift*, årgång 7, nr 1.
- Tullgren, C. (2004). *Den välreglerade friheten - Att konstruera det lekande barnet*. Diss. Malmö Högskola. Malmö studies in educational sciences, No. 10
- Welén, T. (2003). *Kunskap kräver lek*. Forskning i fokus nr 17, Kalmar
- Wolf, Alison. (2011). Everyone Playing in Class: a group play provision for enhancing the emotional well-being of children in school. *British Journal of Special Education*, Vol. 38, No. 4, PP. 178-190

BILAGA 1

Hej!

November 2012

Vi heter Jenny Petersson och Johanna Allevang Svensson och läser sista terminen på lärarprogrammet på Linnéuniversitetet i Kalmar. Nu är det dags för oss att skriva vårt examensarbete där vi har valt att fördjupa oss i lekens betydelse för barns lärande och utveckling. För att få svar på våra frågor önskar vi härmed att få träffa just dig som förskollärare, då vi är nyfikna på dina tankar och erfarenheter kring ovan nämnda ämne.

Intervjuerna kommer att ske genom ett personligt möte, där vi kommer att föra anteckningar och även använda oss av ljudinspelning för att säkert kunna samla in all viktig information. Vi har tänkt oss att intervjun kommer att ta ungefär en timme

De data som under intervjuerna kommer samlas in är konfidentiell och kommer enbart att presenteras som resultat i vårt examensarbete. Eventuell orellevant data kommer att makuleras.

Medverkan är frivillig och intervjun kan avbrytas när helst du önskar. Men vi hoppas på din medverkan för att kunna fördjupa oss i dessa frågor, och därmed bidrar Du med mer kunskap till oss blivande pedagoger i vår lärarkompetens.

Vid frågor eller funderingar är du varmt välkommen att kontakta oss.

Tack på förhand!

Med vänliga hälsningar,

Jenny Petersson 0709-447436, jp22iz@student.lnu.se

Johanna Allevang Svensson 0768-547603, ja22qa@student.lnu.se

Handledare: Eva Egrenius-Cegrell, eva.egrenius.cegrell@lnu.se

BILAGA 2

Intervjuguide:

1. Vad tänker du på när du hör ordet lek?
2. Beskriv vilken betydelse leken har för barn i förskola.
3. Beskriv era barns lek i verksamheten utifrån lärandemålen.
4. På vilket sätt är pedagoger delaktiga i barnens lek?
5. Vilken roll anser du att pedagogen bör ha i barnens lek?
6. Anser ni att barn lär sig något genom lek?
Beskriv i så fall vad.
7. Hur ser ni att inläring sker?
8. Kan ni se skillnad på styrd och fri lek?